

22846 II. L. e. 2. 51

II.
L. 22846.
e/1. 5. 1. 51

ANDREJ

Gollmayr

po božjim usmiljenji in po milosti svetiga apostoliskiga Stola

POKNEŽENI VIŠI ŠKOF GORIŠKI,

sv. pisma Doktor.

**vérnim Goriške škofije pozdravljenje in blagoslov od Gospoda
Jezusa Kristusa!**

Po božjim sklepu sim bil izvoljen, desiravno nevrédin, viši škof Goriške škofije. Ker dans to imenitno od Boga mi zročeno službo nastopim, želim vas, ljubi verni kristjani! s pričjočim listam ob kratkim ogovoriti.

S službo, ktero sim nastopil, je sicer tudi posvetna čast in unanje poštovanje sklénjeno; tode s to posveto blišobo je tudi združena velika bútura in ojster odgovor, ki ga bom mogel dati nar višimu Pastirju naših duš za vse moji skerbi zročene ovčice.

Velike so dolžnosti, ki jih imajo škofje in drugi duhovni pastirji po nauku sv. Pavla aposteljna. Oni morajo biti neutrudljivi učeniki ljudstva, verne vsih stanov k spolnovanju njih dolžnost perganjati, ter jih, kjer je potreba, svariti.

Dan današnji je služba škofov in duhovnov veliko težji, kakor je bila v poprejšnjih časih, ko so bili ljudje bolj uterjeni v véri, in so raji poslušali duhovne pastirje, ker so bili prepričani, de so duhovni pastirji namestniki Jezusa Kristusa in aposteljnov. V sedanjim času se pa mora od veliko kristjanov réci, kar je nekdaj Bog Izraelcam po preroku Jeremii očital: „Mene vir žive vode so zapustili in si luknaste vodnjake skopali, kteri vode deržati ne morejo.“

Dan današnji jih tudi v nizkih stanovih ne manjka, kteri živo vodo Jezusoviga nauka zameljejo, in se raji po naukih svetá ravnaajo, to je, služijo „poželjenju mesa, poželenju oči, in napuhu življenja.“

Naše dni ljudje močno tožijo, de so hudi časi, de so razpôri in sovraštva med narodi, med sosédi in med posameznimi ljudmi. Od kod to pride? Véci del od tod, ker véra med ljudmi péša, ker ljudje v vsih rečéh le po svoji glavi ravnajo, ne pa po naukih sv. vére.

Tudi v poprejšnjih časih so bili bogati in ubogi, premožni in révni na svétu. Tode večidel vsi so po nauku Kristusovim poznali božjo roko, ktera ljudi vodi, in to je storilo, de so bili v božjo voljo vdani in s svojim stanam zadovoljni ali vsaj poterpežlivi. Zdaj pa je veliko ljudi, kteri na božjo previdnost pozabijo, ktera nad vsakim človekam čuje, enimu več, drugimu manj pozémeljiskih darov podeli, od kterih bodo ljudje enkrat odgovor dati mogli.

Nadloge in revšina, terpljenje in bolézni, so bile vseskozi na svétu in so zadévale mnogo ljudi, tode tí so tolažbo najdlji v misli: To je božja volja, moje terpljenje ne bo vekoma terpélo; prišla bo ura, ko me bo Bog po poti terpljenja perpeljál v véčno veselje. Zdaj pa ljudém poterpežljivosti manjka, ker ne išejo pomoči in tolažbe per Bogu, ampak le per ljudéh in v posvetnih rečéh.

Dokler so besede, ki jih je Kristus k Pilatu govoril: „*Ti bi nobene oblasti do mene ne imel, ko bi ti ne bilo od zgoraj dano,*“ splošno veljavo med ljudmi vsih stanov imele, so spoznali v oblastnikih božjo roko, od ktere oblast pride. V sedanjih časih je pa veliko ljudi ta nauk sv. vere zapustilo, in od tod pridejo prekucije, razpôri in sovraštvo med ljudstvom in ljudstvom, vojske in druge nadloge, ktere naše dni ljudi in cele narode tarejo, ter jih ob časno in véčno srečo perpravijo.

Véra nam tedaj ne kaže samo poti v véčno življenje, za ktero je človek stvarjen, temuč tudi k časni sréči, k miru in zadovoljnosti veliko perpomore, zmanjša in polajša nadloge, kterim se na tem svetu, v dolini solz, nihče popolnoma umakniti ne more.

Véra dan današnji posebno med omikanimi ljudmi po mestih péša, tode tudi med ljudmi nizkiga stanú, med rokodelci in kmeti se semtertje pogreša gorečnost v véri; ljudje ne poslušajo radi oznanovanja resnic sv. vére, so mlačni v prejemanji sv. zakramentov in se sploh ravnajo bolj po poželenji mesá, kakor pò naukih Kristusovih.

Torej, poslán od s. Očeta papeža, Pija devétiga, za višiga pastirja Goriske škofije, spoznam svojo dolžnost, vas, prelubi kristjani! v svojim prvém ogovoru v Gospodu opominjati, de si perzadevajte živo véro v resnice od Bogá nam razodete v sebi obudovati, ker to vam bo k časni, posebno pa k véčni sréči teknilo.

Od kod pa pride sv. véra, ki nam je toliko potrebna?

Na to vprašanje odgovorí sv. Pavel rekoč: „*Velikokrat in po mnogih potih je nekdaj Bog govoril očakam po prerokih, in zadnjič tiste dnu nam je govoril po Sinu, kteriga je postavil deléznika vsih reči, po kterim je stvaril tudi svét, kteri, ko je svetloba časti in podoba bitja njegoviga in vse z besedo svoje moči nosi, je očíšenje od grehov opravil in sedi na desnici veličastva na visokosti.*“ Pred svojim vnebohodom je Jezus svojim apostelnam in po njih tudi njih naslednikom zročil svétó službo, namreč oznanovati resnice sv. vere, deliti vernim sv. zakramente, ter jih voditi po poti zveličanja.

On reče apostelnam: „*Kakor je Oče mene poslal, tudi jez vas pošljem.*“ — „*Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji. Torej pojdite in učite vse narode, in keršujte jih v imenu Očeta in Sina in sv. Duha. Učite jih deržati vse, kar koli sim vam zapovedal. In glejte, jez sim z vami vse dni do konca svetá.*“

Memo apostelnov je Gospod izvolil še drugih dva in sedemdeset učencov in jih je poslal po dva pred svojim obličjem. „*Pojdite, jez vas pošljem kakor jagnjeta med volkove. — Kdor vas posluša, mene posluša, in kdor vas zaničuje, mene zaničuje. Kdor pa mene zaničuje, zaničuje njega, kateri me je poslal.*“ —

De bi bili aposteljni in učenci med seboj sklenjeni, de bi se med njimi edinstvo ohranilo, jim je dal poglavarja sv. Petra, na kteriga je svojo cerkev zidal, — kterimu je dal ključe nebeškiga kraljstva, — in kterimu je ukazal pasti svoje jagnjeta in svoje ovce. Kakor so aposteljni dobili Petra za svojiga poglavarja, tako so bili oni poglavarji dva in sedemdeset učencov, ki jim jih je Jezus pomagavce dal. Ker pa aposteljni in učenci niso povsod in zmeraj per vernih biti zamogli, so si izvolili naslédnike, škofe in mašnike. Ravno tako so delali in delajo njih naslédniki do današnjiga dne. Na mesto sv. Petra je njegov naslédnik na apostoliskim stolu v Rimu, sv. Oče papež, na mesto apostelnov so škofje, in na mesto učencov mašniki stopili.

Tako se je nauk sv. vére, kakor so ga Kristus in aposteljni oznanovali, do današnjiga dne v Rimski katoliški cerkvi ohranil. Kdor tedej v čisti véri Jezusovi podučen biti želi, naj posluša duhovne pastirje, kateri so od svojiga škofa pooblasteni, resnice sv. vére oznanovati. Kar sv. Pavel od sebe in apostelnov pravi: „*Mi smo poslanci Kristusovi,*“ to velja tudi od sedanjih duhovnih pastirjev.

Véra pa sama na sebi, če sadú ne obrodi, človeka ne more zveličati, kakor nas uči Jezus, rekoč: „*Vsako dobro drevó, rodi dober sad.*“ In: „*Ne vsak, kateri mi pravi: „Gospod! Gospod! pojde v nebeško kraljestvo, ampak kateri stori voljo mojiga Očeta, ki je v nebésih, tisti pojde v nebeško kraljestvo.*“ Ravno tako nas uči sv. apostelj Jakob, ki piše: „*Kaj bo pomagalo, bratje! če kdo pravi, de ima véro, del pa nima? Ga bo le véra mogla zveličati?*“

„*Véra, če nima del, je mrtva sama na sebi.*“ Vsak naj si tedej v svojim stanu, v kteriga je od božje previdnosti poklican, perzadeva svoje dolžnosti spolnovati.

Pesebno pa opominjam vas, stariše: Skerbite za časno in večno srečo svojih otrok. Podučite jih v resnicah sv. vére ali sami ali po drugih; pošiljajte jih v šolo, kjer se lahko ne le keršanskiga nauka do dobriga naučé, ampak tudi marsikaj koristniga za svojo časno srečo. Izredite jih v strahu božjim; odvracajte od njih vse pohujšanje; kažite jim s svojim bogaboječim življenjem, kako naj živé, de bodo večno življenje doségli. Ako je treba, otroke svariti, in jih strahovati, jim nikar ne zanašajte. Pomislite, de bote Bogu odgovor dajali, če vaši otroci zavolj vaše zanikernosti v gréh in nesrečo zabredejo.

Opominjam pa tudi vas otroke, sinove in hčere, bodite pokorni svojim staršem, kateri so vaši nar véci dobrotniki in namestniki božji. Pomanjkanje pokorsine otrok do svojih staršev je dandanašnji žalostno znamenje, de je véra tudi med priprostim ljudstvom pèsati začela. Kdor staršev ne spoštuje, se tudi Bogá ne boji; že v starim zakonu se bere: „*Kdor se Gospoda boji, spoštuje stariše. — Spoštuj svojiga očeta z djanjem, z besedo in z vso poterpežljivostjo, de njegov žegen nad te pride in do zadnjiga per tebi ostane.*“

Kar so stariši svojim otrokam, to naj so gospodarji in gospodinje svojim poslam, hlapcam in deklam. Sv. Pavel pravi: „*Kdor za domače ne skerbi, je véro zatajil in je hujši, kakor nevernik.*“

Nasproti morate pa tudi vi pósli svoje gospodarje in gospodinje spoštovati in jim pokorni biti zavolj Boga, kakor vas opominja apostelj, rekoč: „*Vi sužnji bodite pokorni svojim telesnim gospodarjem v priprostosti svojiga serca, kakor Kristus.*“

In nikar ne služite na videz, kakor de bi hotli ljudem dopasti, ampak kakor sužnji Kristusovi, storite božjo voljo iz serca radi in služite z dobro voljo kakor Gospodu, in ne kakor človekam.“

Še veliko drugih važnih resnic katoliške vére bi vam, ljubi kristjani! rad perporočil, ako bi čas in okolišine perпустиle. Kakor škof želim sicer, de bi zamogel vsem svojim podložnim sv. vero oznanovati; ker je pa to nemogoče, imam namestnike, duhovne pastirje, kateri so od mene k temu imenitnemu delu pooblasteni. Tudi njim sim pisal obširni list, v katerim jih opominim njih dolžnost do vernih kristjanov, kateri so njih duhovni skerbi zročeni. Poslušajte radi njih nauke, sprejmite jih kakor poslanca Kristusove. Sv. Pavel opominja kristjane: „*Bodite pokorni svojim višim in bodite jim podložni, zakaj oni čujejo kakor taki, kateri bodo za vaše duše odgovor dajali, de to z veseljem storé in ne zdihovaje, kar bi za vas ne bilo dobro.*“ Po duhovnih učih zerkev, „*kdor pa cerkve ne posluša,*“ se po nauki Kristusovim med nevernike šteje.

S tem kratkim listam sim želil vas, ljubi kristjani! per nastopu svoje svete službe ogovoriti. De bi pač moje besede rahlo zemljo najdle! De bi se to zgodilo, ne bom opustil Boga, od kteriga vsak dober dar pride, ponižno in pogosto prositi. Združite pa tudi vi svoje molitve z mojimi. Posnemajmo v tem sv. Pavla, kateri zagotovi Rimljane, de se v svojih molitvah neprenehama njih spomni, nasproti jih pa prosi, de naj mu pomagajo per Bogu v svojih molitvah.

Molite za sv. Očeta papeža Pija, de keršansko ljudstvo od njega vójeno v véri in dobrih delih raste.

Molite za našiga presvitlīga Cesarja Franciška Jožefa, de sebi zročene ljudstva z močjo in z modrostjo vlada.

Molite tudi za-me nevredniga služabnika Gospodoviga, de naj se milostljivo na-me ozré, de bom svojim podložnim lepe zglede dajal in z njimi vred večno življenje doségel.

O usmiljeni Bog! zégnaj verne kristjane, moji duhovni skerbi zročene. Razsvétil jih, de bodo moje in svojih duhovnih pastirjev nauke in opominjevanja radi poslušali in po njih živeli. Oživljaj njih upanje, de bodo pred vsim drugim božjiga kraljestva iskali; užgi v njih sercih sv. ljubezen, de bodo tebe čez vse, in bližnjiga kakor sebe ljubili.

Žégnaj nas vse, pastirje in ovce, de se nobeden zmed nas ne pogubi, temuž vsi večno življenje doséžemo. Amen.

Dano v Gorici dan sv. Janeza Kerstnika 1855.

ANDREJ,

Viši-škof.